

31.10.2017 Rzecznik Praw Obywatelskich w dniach 8-9 grudnia br. poruszy na organizowanym Pierwszym Kongresie Praw Obywatelskich sprawę ustawy represyjnej z 2016 r. Będą w nim uczestniczyli przedstawiciele wytypowani przez Federację Stowarzyszeń Służb Mundurowych. Obecnie można uzupełnić o własne propozycje program Kongresu, do czego zachęcamy.

Jakie tematy Państwa interesują? Na jakie panele chcielibyście przyjść? Jakich tematów tu brakuje? Kogo chcielibyście usłyszeć? Zbieramy Wasze głosy, by lepiej ułożyć plan Kongresu.

W naszym serwisie przygotowany jest wstępny kalendarz, ale terminy paneli możemy jeszcze ułożyć tak, by było to jak najbardziej wygodne dla wszystkich zainteresowanych.

Układamy **Pierwszy Kongres Praw Obywatelskich**

I. PANELE OGÓLNE

PANEL 1 - Panel Rzeczników – przeszłość, teraźniejszość, przyszłość

Panel poświęcony historii instytucji oraz obecnej roli RPO w demokratycznym państwie prawnym.

- Jaki z tego wylania się obraz praw człowieka w Polsce?
- Jakie problemy społeczne przejawiają się we wnioskach obywateli?
- Jakie rozwiązania potrzebne nam są, by skuteczniej chronić prawa człowieka w naszym kraju?

PANEL 2 - Współczesne wyzwania międzynarodowe dotyczące ochrony praw obywatelskich

PANEL 3 - Prawa człowieka widziane z perspektywy różnych pokoleń

Prawa człowieka mają charakter uniwersalny jednak rozumienie i zastosowanie podlega zmianie w czasie, jest zależne od wielu czynników politycznych, gospodarczych, społecznych a także pokoleniowych. Każda generacja współtworzy tę ideę, uczy się ją chronić jednocześnie wnosząc nowe wartości.

PANEL 4 - Jak uczyć o prawach człowieka w świecie rozchwianych emocji i wartości?

PANEL 5 - Jakich praw obywatelskich brakuje w Konstytucji RP?

Czy katalog praw lub wolności określonych w Konstytucji RP wymaga poszerzenia?

W przypadku odpowiedzi twierdzącej, jakie prawa lub wolności zasługują na nadanie im rangi konstytucyjnej?

PANEL 6 - Sądy - jako dłużnicy społeczeństwa

Jakich zmian potrzeba w polskim sadownictwie

PANEL 7 - Prawa obywatelskie w mediach. O czym i jak informować?

Znaczenie post-prawdy oraz tabloidyzacji. Rola programów interwencyjnych. Rozwój blogosfery oraz mediów społecznościowych.

PANEL 8 - Kobieta jako pełnoprawna obywatelka

W którym miejscu jesteśmy w Polsce, jeśli chodzi o realizację praw kobiet? W jakich obszarach dochodzi do najbardziej drastycznych naruszeń praw kobiet? Co musi się zmienić – prawo czy praktyka?

Do tych kwestii będziemy odnosić się z kilku perspektyw - z perspektywy praw człowieka i organu równościowego oraz z punktu widzenia rządu, a także biorąc pod uwagę doświadczenia pracodawców, praktyków i adwokatów.

II. PANELE EKSPERCKIE

PANEL 9 - Człowiek, praca, solidarność – Polska w centrum czy na peryferiach

PANEL 10 - Pomoc prawna pro bono jako uzupełnienie funkcjonującego systemu pomocy prawnej

Celem panelu jest wymiana doświadczeń przez różne instytucje zajmujące się świadczeniem pomocy prawnej na rzecz obywateli: Biuro RPO, przedstawiciele innych instytucji rzeczniczych, kliniki prawa, oraz samorządy zawodowe. Jednocześnie panel poświęcony zostanie refleksji nad zmianami w zakresie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

PANEL 11 - Prawa lokatorów – chronione wystarczająco, czy „za bardzo”

Celem panelu jest refleksja nad tym, czy mamy w Polsce do czynienia z faktyczną równowagą pomiędzy ochroną prawa własności a ochroną praw lokatorów.

Przez wiele lat orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – akcentując konieczność należytego zrównoważenia ochrony praw obu grup obywateli – właścicieli mieszkań i lokatorów, torowało drogę do zmniejszenia poprzedniego zakresu ochrony lokatora,

zwłaszcza w zakresie podwyższania czynszu najmu oraz trwałości stosunku najmu celem zapewnienia efektywniejszej realizacji prawa własności.

Z drugiej strony, niezmiennie jest stanowisko Trybunału, że eksmisja z mieszkania, bez zapewnienia rzeczywistej ochrony przed bezdomnością narusza godność człowieka i nie może być akceptowana.

Ostatnio słychać jednak coraz więcej głosów, że prawa lokatorów, zwłaszcza z uwagi na ich postrzeganie przez pryzmat nagannych działań tzw. czyścicieli kamienic, jest za daleko idąca i w skrajnych wypadkach prowadzi do pozbawienia właściciela prawa do dysponowania przedmiotem swojej własności. Być może zatem warto powrócić do dyskusji na temat zapewnienia właściwej równowagi w zakresie ochrony praw obu grup obywateli, zwłaszcza w kontekście przygotowywanej zasadniczej nowelizacji ustawy o ochronie praw lokatorów.

PANEL 12 - Czy można w Polsce całkowicie wyeliminować tortury?

Celem panelu jest zastanowienie się, czy w Polsce można całkowicie wyeliminować przypadki tortur. Jakie rozwiązania należy w tym zakresie przyjąć?

Uczestnicy panelu rozważą znaczenie prawa do adwokata, prawa do rzetelnego badania lekarskiego, prawa do powiadomienia osoby bliskiej o fakcie pozbawienia wolności, prawa do skargi. Omówione zostaną także mechanizmy odpowiedzialności odszkodowawczej.

PANEL 13 - Współczesne wyzwania bioetyczne w kontekście rozwoju nowoczesnych technologii

Celem panelu jest omówienie wyzwań związanych z ochroną praw człowieka w kontekście rozwoju technologii medycznych. Wśród poruszonych przez prelegentów tematów znajdzie się problematyka ulepszania natury ludzkiej (CRISPR - *Cas editing*), konwergencji NBIC (nanotechnology, biology, *information technology and cognitive science*) czy medycyny spersonalizowanej. Prelegenci zastanowią się, czy w kontekście postępującej technologii medycznej, konieczne jest sformułowanie nowych praw człowieka.

Moderator: Mirosław Wróblewski, dyrektor Zespołu Prawa Konstytucyjnego, Międzynarodowego i Europejskiego BRPO

PANEL 14 - Sytuacja osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną w jednostkach penitencjarnych

Celem panelu jest przedstawienie wyników badań przeprowadzonych przez pracowników Biura RPO w kontekście pobytu w zakładach karnych albo aresztach śledczych osób z niepełnosprawnością intelektualną lub psychiczną. Omówione zostaną zasadnicze problemy systemowe związane z tym zagadnieniem.

PANEL 15 - Model wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania

Moderatorka: Barbara Imiołczyk, dyrektorka Centrum Projektów Społecznych BRPO

Uczestnicy:

- członkowie Komisji ds. Osób Starszych

Opis: Panel dotyczy samej publikacji System wsparcia osób starszych w środowisku zamieszkania i działania na rzecz wdrażania modelu wsparcia osób starszych w miejscu zamieszkania.

PANEL 16 - Zasada równego traktowania w relacjach horyzontalnych

Opis: Zakres ochrony przyznany w drodze art. 32 Konstytucji RP, granice wolności sumienia i wolności gospodarczej, możliwość stosowania tzw. klauzuli sumienia przez prywatnych usługodawców, zakres pozytywnych obowiązków przedsiębiorców, środki ochrony prawnej.

PANEL 17 - Ochrona zdrowia psychicznego w Polsce

Opis: Celem panelu jest analiza aktualnych wyzwań dotyczących ochrony zdrowia psychicznego w kontekście ustaleń podjętych w czasie Kongresu Zdrowia Psychicznego w maju 2017 r. Rozważane będą także działania, które powinny być podjęte przez RPO w ciągu kolejnych 3 lat kadencji.

PANEL 18 - Ochrona środowiska. Partycypacja. Konsultacje. Procedury.

Opis: Panel zajmie się analizą regulacji wspólnotowych i międzynarodowych zakładających możliwość realnego uczestnictwa organizacji społecznych i skarżenia rozstrzygnięć, co de facto ma miejsce jedynie w postępowaniu administracyjnym.

Uczestnictwo to ma zaś kluczowe znaczenie dla ochrony środowiska naturalnego i interesów społeczeństwa, które nie może być wyrażane przez interes indywidualny. Uczestnicy odniosą się do istotnych spraw, w które zaangażował się Rzecznik, tj: casus formy rozstrzygnięcia o planach urządzenia lasu, nowelizacji ustawy o ochronie przyrody.

PANEL 19 - Gwarancje procesowe oskarżonego i respektowanie zasady równości broni w modelu postępowania przyjętym w nowelizacji procedury karnej

Celem panelu jest analiza aktualnych, w świetle nowelizacji procedury karnej oraz jej kolejnych zmian, gwarancji procesowych oskarżonego, ze szczególnym uwzględnieniem prawa do obrony i prawa dostępu do pomocy prawnej. Uczestnicy panelu rozważą znaczenie zasady równości broni w modelu postępowania karnego przyjętym po nowelizacji Kodeksu postępowania karnego, jej zagrożenia i ich skutki. Uczestnicy spróbują m. in. znaleźć odpowiedź na pytania,

- jaka jest pozycja oskarżonego i oskarżyciela po zmianach,
- jakie istnieją w związku z tym zagrożenia dla rzetelnego procesu sądowego, prawa do obrony czy też dostępu do sądu,
- czy zasada równości broni może w pewnych przypadkach doznawać ograniczeń.

PANEL 20 - Zaburzenia adaptacyjne oraz zespół stresu pourazowego w służbach mundurowych

Opis: Zaburzenia adaptacyjne, zespół stresu pourazowego w służbach mundurowych (wojsko, policja, straż pożarna). Kumulacja stresu, nadużywanie alkoholu, przemoc domowa, procedura debriefingowa, stereotypy. Współpraca w tym zakresie z organizacjami zrzeszającymi żołnierzy i funkcjonariuszy (w tym w szczególności weteranów), a także organizacjami lub instytucjami (np. Klinika Psychiatrii i Stresu Bojowego WIM) prowadzącymi terapie dla osób doświadczających sytuacji kryzysowych.

PANEL 21 - Prawa obywateli RP a integracja europejska

Jaka jest sytuacja osób bezdomnych przebywających poza granicami Polski? Czy są oni wystarczająco chronieni przed dyskryminacją i ksenofobią? Jakie są konsekwencje dla ochrony życia rodzinnego (rozwoły, eurosieroctwo, alimenty, współpraca sądowa)? Czy służby konsularne wypełniają swoją rolę? Czy dobrze układa się współpraca w sprawach karnych i cywilnych?

III. PANELE ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

PANEL 22 - Zabezpieczenie emerytalne – w poszukiwaniu równowagi między możliwościami państwa a interesem ubezpieczonych

Instytut Badań Strukturalnych
Organizacja współpracująca: Instytut Badań Strukturalnych

PANEL 23 - Praktyczne problemy funkcjonowania opieki i kurateli nad osobami ubezwłasnowolnionymi

Organizacja współpracująca: Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną i Psychiczną
Opis: Osobom z ułomościami psychicznymi, upośledzeniami potrzebna jest pomoc i wsparcie ze strony innych osób, w obecnym systemie prawnym instytucji ubezwłasnowolnienia gwarantowane poprzez system opieki i kurateli. Brakuje chętnych tak na opiekunów, jak i na kuratorów osób ubezwłasnowolnionych; osoby ubezwłasnowolnione nawet kilka lat muszą funkcjonować bez przedstawiciela, ponieważ z uwagi na brak chętnych, przedłuża się procedura ustanowienia opieki/kurateli. Mamy także do czynienia z nieefektywnym nadzorem sądowym nad wykonywaniem opieki/kurateli. Rodzice będący opiekunami dorosłych, ubezwłasnowolnionych dzieci zgłaszają problem braku możliwości uzyskania wynagrodzenia za sprawowanie tej opieki.

PANEL 24 - Ofiary tortur w strzeżonych ośrodkach dla cudzoziemców na terenie RP

Organizacja współpracująca: Fundacja Międzynarodowa Inicjatywa Humanitarna
Opis: Osoby które doznały tortur poza granicami naszego kraju ulegające procesowi wiktyimizacji wtórnej, na skutek pobytu w zamkniętym ośrodku dla cudzoziemców.

PANEL 25 - Prawo do prywatności w kontekście nowoczesnych technologii

Organizacja współpracująca: Fundacja Panoptykon

PANEL 26 - Ruch samopomocowy osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego

Organizacja współpracująca: Ogólnopolskie Porozumienie na rzecz Wsparcia Osób Chorujących Psychiczenie
Osoby chorujące psychicznie są jedną z najbardziej stygmatyzowanych grup, a tym samym narażone na wykluczenie i dyskryminację. Ruch samopomocy przeciwstawia się stygmatyzacji, wykluczeniu, dyskryminacji poprzez włączenie osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego do walki o swoje prawa; prawa człowieka i obywatela. Panel służy prezentacji działań dwóch centrów ruchu samopomocowego w Warszawie i na Pomorzu. Pokaże również znaczenie, które dla rozwoju ruchu miały warsztaty zorganizowane w BRPO dla osób z doświadczeniem. Uczestnicy tych warsztatów są aktywnymi członkami ruchu i będą uczestnikami Kongresu.

PANEL 27 - Polityka migracyjna Polski w dobie kryzysu

Organizacja współpracująca: Stowarzyszenie Interwencji Prawnej
Opis: założenia polityki migracyjnej w kontekście migracji uchodźczych, zasada solidarności w polityce migracyjnej UE, podejście ekonomiczne do zjawiska migracji w kontekście praw i wolności człowieka.

PANEL 28 - Świadoma zgoda pacjenta na zabieg medyczny

Organizacja współpracująca: Fundacja Rodzic po Ludzku
Opis: dostosowanie formularza zgody do specyfiki zabiegu i związanych z nim ryzyk; zgody blankietowe; „darowizny” pacjentów przekazywane w trakcie wykonywania zabiegu

PANEL 29 - Bezpośrednie stosowanie Konstytucji w sferze prawa karnego

Organizacja współpracująca: Helsińska Fundacja Praw Człowieka

PANEL 30 - Jak uczyć o Konstytucji i prawach obywatelskich?

Organizacja współpracująca: Stowarzyszenie im. Prof. Hołdy

PANEL 31 - Dezubekizacja – sprawiedliwość społeczna czy represja

Organizacja współpracująca: Federacja Stowarzyszeń Służb Mundurowych

Opis: Obniżenie świadczeń emerytalnych funkcjonariuszom pełniącym służbę w PRL. W jej trakcie będzie możliwe zaprezentowanie stanowisk osób uczestniczących w przemianach ustrojowych państwa oraz tworzeniu demokratycznych służb mundurowych, argumentacji przemawiającej za obniżeniem świadczeń emerytalnych funkcjonariuszom byłych służb ochrony państwa PRL oraz argumentacji przemawiającej za/przeciwko zgodności takich regulacji z Konstytucją. Będzie to także okazja do zaprezentowania działań RPO w tym zakresie (pierwsze odwołania powinny wówczas wpłynąć do sądów), a także pokazanie indywidualnych historii osób, które po 1990 roku służyły w RP.

PANEL 32 - Mniejszości narodowe - sąsiedztwo i historia

Organizacja współpracująca: Ośrodek Pogranicze – sztuk, kultur, narodów w Sejnach, Międzynarodowe Centrum Dialogu w Krasnogrudzie.

Biuro RPO

Al. Solidarności 77

00-090 Warszawa

tel. +48 22 55 17 700

fax: +48 22 82 76 453

<https://www.rpo.gov.pl/pl/content/kpo>

Dodano: 1 listopada 2017 r.